

# Brug byen / Använd staden

Lærervejledning og introduktion.  
Analyse af bygninger og byrum for 3.-5.klasse.

Undervisningsmaterialet indeholder en introduktion til at arbejde med arkitektur i undervisningen og en række opgaver, som skal løses i byen. Sidst i materialet finder I inspiration til, hvordan I kan arbejde videre med emnet hjemme på skolen.



EUROPEISKA  
UNIONEN  
Européiska  
regionala  
utvecklingsfonden



Interreg IVA  
ÖRESUND – KATTEGAT – SKAGERRAK



# Læs byen! Brug byen! / Läs staden! Använd staden!

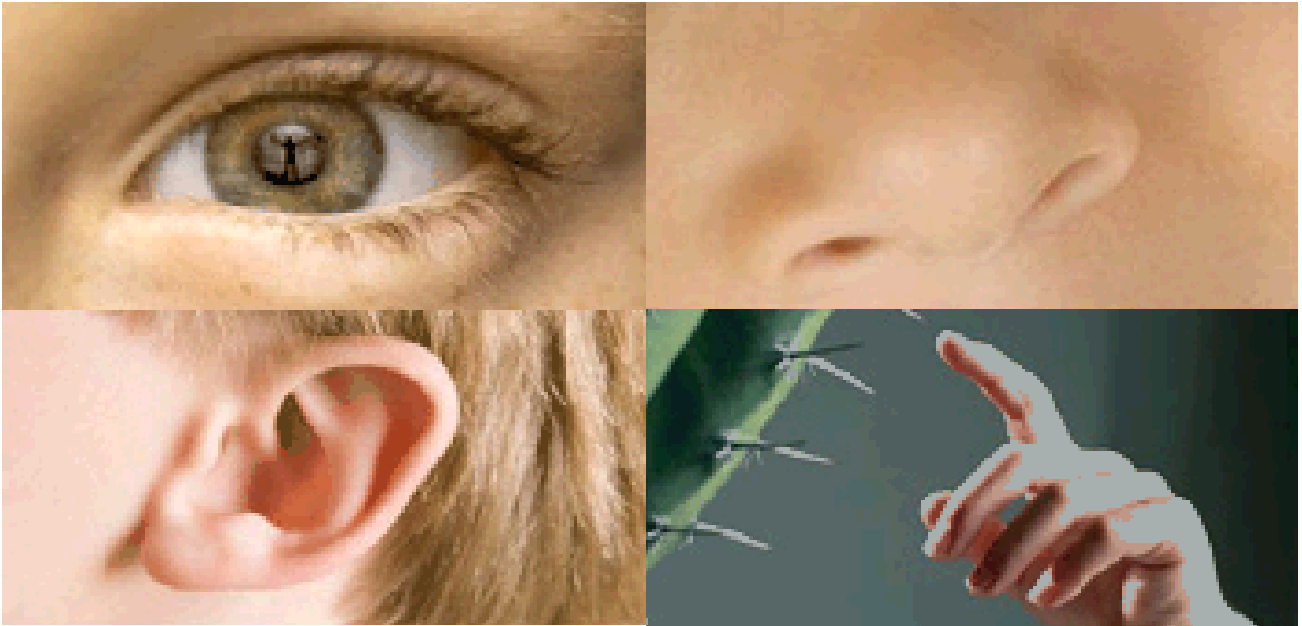
Når man går rundt i byen, kan man læse dens historie. Byen består af huse, veje, pladser og parker. I husene bor menneskene og går på arbejde og i skole. Husene fortæller historier om de mennesker, der har bygget dem, og om de mennesker, der har boet i dem. Ved at se på hvordan husene ser ud, kan vi lære meget om byen. Man kan forestille sig, at husene har tøj på. Det tøj, man havde på for 100 år siden, bruger vi for eksempel heller ikke i dag.

Nye stilarter og måder at udtrykke sig på kommer hele tiden frem. Forskelligt valg af farver, materialer, størrelser og stil gør, at husene ser forskellige ud. Derfor ændrer byens og husenes udseende sig også hele tiden.

Rundt om husene er byens rum. I byrummene færdes mange mennesker hver dag. Her er plads til at mødes, transportere sig fra sted til sted, købe ind, lege og meget andet. Man kan forestille sig, at byrum er byens dagligstue, hvor bænke er stuenes møbler, gadebelysningen dens lamper og belægningen på vejene og fortovene er byens gulvtæppe.

I dag skal I ud i byens rum og opleve, hvad der sker der. Der er mange historier og oplevelser at samle på, og det er det, I skal i dag. I skal både undersøge husenes tøjstil, se på mennesker og selv komme med forslag til, hvordan byens rum skal se ud i fremtiden.

Først får I lidt inspiration til, hvordan man kan opleve byen.



## Hvordan oplever du byen? / Hur upplever du staden?

Når vi går i byen mellem husene, er det sjovt at lægge mærke til, hvordan vi oplever den. Byen og husene præsenterer sig for os. Derfor kan man sige, at vi oplever byen, når vi sanser den. Er det den samme oplevelse man får af byen, når man hører, ser, lugter eller føler? Hver gruppe skal vælge en sans og opgaven der hører til den sans. Når I kommer hjem, kan I lave en collage af de ting, I har indsamlet. Scan collagen ind og send den til jeres naboklasse. Mon de oplever byen og byens huse på samme måde som jer?

*SE kontraster og modsætninger mellem husene og tag billeder af/tegn forskellene. Fx forskelle mellem:*  
 larmende rum – stille rum  
 kolde rum – varme rum  
 lille rum – stort rum  
 lyst rum – mørkt rum

*HØR byens lyde! Hvordan oplever I lydene på dette sted? Er de rare eller farlige? Hvad minder de jer om? Har I oplevet de lyde før? Prøv at tegne det, som I tror, der laver lyden. Tag gerne billeder af der, hvor I tror, lyden kommer fra. Gå hen til et hus og lyt. Kommer der lyde fra det og hvilke?*

*LUGT byens lugte! Hvilke stemninger får de jer til at tænke på? Minder de om noget, I har lugtet før? Kan I lide lugtene - er de behagelige/ubehagelige? Er der forskellige lugte her? Hvilke og hvor? Tegn dem ind på et kort over stedet. Og prøv, om I kan tegne det, som I tror, lugten kommer fra.*

*FØL på byens materialer og overflader. Undersøg de forskellige ting huse, veje, bænke er lavet af. Lav gnide-tryk ved at lægge et stykke papir ovenpå materialet og tegne ovenpå med blyant. Hvordan føles de forskellige materialer? Varmt, koldt, blødt? Kom med eksempler på andre ting, der føles sådan. Saml forskellige eksempler på materialer.*

# Hvorfor ser byen ud som den gør? / Varför ser staden ut som den gör?

Kan du forestille dig, at husene har tøj/klæder på? Hvilke personligheder har husene, og hvordan viser de det? Find eksempler i byen på andre huse og snak om, hvorfor husene mon ser ud, som de gør. Tag gerne billeder!

## Gammelt og nyt tøj / Gamla och nya kläder

De to bygninger her har ikke samme slags tøj på. Præcis som mennesker har bygninger forskelligt/olika tøj på. Nogen/någon bygninger/byggnad beholder det samme tøj på altid, andre får nyt. Er der eksempler på det, hvor I er? Hvilke huse har nyt tøj på? Hvilke har gammelt tøj?



## Samme tøj som sin ven? / Samma kläder som sin vän?

Bygninger kan ligne/likna hinanden/varandra, når de står side om side. Det ligner næsten, at det er tre venner, der står ved siden af hinanden, som de tre piger, der også ligner hinanden - selvom/fast de ikke har præcis samme tøj på. Hvilke ligheder og forskelle/skillnader kan du se mellem bygningerne her? Ligner husene på pladsen også hinanden som gamle skolekammerater?







## Fint tøj og tøjstil / Fina kläder och klädstil

Når man går til fest, tager man fint tøj på. På pladser og i byens centrum er husene også ofte finere end i byens udkanter. Fine huse ser anderledes/annorlunda ud i dag, end de gjorde engang. Ligesom tøjmoden/klämodet også ændrer sig.

Er dit festtøj anderledes end dit hverdagstøj? Hvor mange forskellige hatte/hattar kan du se på bygningerne her? Hvilke bygninger har finest tøj på? Hvorfor? Hvorfor tror du, bygningerne har fint tøj på? Hvordan ville det se ud, hvis de ikke havde det?



## Tøj og personlighed / Kläder och personlighet

Hvad fortæller/berättar tøjet og dets form om bygningens karakter? Hvad for noget tøj har de på, og hvad er det lavet/gjort af? Der findes runde, kantede, skæve/sneda, lige, store og små huse lavet i træ, metal, kobber/koppar, sten eller andet materiale.

Er bygningerne her cool, fornemme/förnåma eller forvirrende/förrvirrande? Er de klassens ballademager/buse, klovn/clown, den der er udenfor/utanför, den søde eller noget helt andet?

Se på husene herover. Hvilke former har de? Hvordan ser deres tøj ud? Hvem mon de er?





## Hvilke historier gemmer husene på? / Vilka historier gömmer husen för oss?

I skal vælge et hus her på stedet/platsen, som I/ni skal se nærmere på. Hvad er det for en historie huset fortæller? Hvilket tøj har det på? Er det gammelt eller nyt? Fint eller slidt/slitet? Har det samme tøj på som sine venner ved siden af, eller ser det helt anderledes ud? Hvorfor ser det ud, som det gør? Hvordan er det placeret i forhold til de andre huse? Hvor stort er det? Hvad siger/säger husets farver/färger og form om huset? Hvorfor ligger huset lige netop/just her og ikke I jeres/er egen by?

Hvis I forestiller jer, at huset har huset tøj på – hvilken historie fortæller det så? / Om ni föreställer er att huset har kläder på – vilken historia berättar det då?

Skriv husets historie f.eks./till exempel som et eventyr/saga og skriv det, så du kan læse historien op for resten af klassen senere! Du må gerne tage billeder eller tegne til din historie.



# Mennesker i byen – livet i byen / Människor i staden – livet i staden

En plads, som denne, er et sted/ställe mange forskellige mennesker mødes. Pladsen er også et sted, hvor mange forskellige ting/sager sker, og hvor mange mennesker kommer forbi. Når der er mange mennesker, er der så regler for, hvordan man skal opføre sig? Er de regler skrevet/skrivna ned? Hvordan ved man, hvad man må/får göra og ikke må/inte får göra her?

Kig/titta på menneskerne og skriv ned, hvad de gør. Hvordan opfører de sig overfor/mot hinanden? Siger menneskerne hej til hinanden? Ser de på hinanden? Går de til siden, når der kommer én gående imod dem? Hvad mon laver/gör de her? Kender/känner de andre her?





## Jeres forslag / Ert förslag

Tænk, hvis I var arkitekterne eller planlæggerne, der skulle planlægge dette sted! / Tänk om ni var arkitekten eller planeraren som skulle planera denna plats!

Hvordan kunne I forestille jer, at dette sted kunne ændre sig? Er der nogle ting, der mangler/saknas? Hvilke aktiviteter mangler? Er der andet, der kunne forbedres? Mangler der grønne planter, legeredskaber/leksaker bænke/bänkar, andre farver på husene... Hvis/om dette sted skulle være jeres favoritsted, hvad skulle der så til?

Hvordan sikrer man sig, at mange forskellige mennesker med forskellige interesser og favoritsteder kan være her på samme tid? Hvordan skulle stedet se ud for at ligge i jeres by? / Hur skulle platsen se ut för att ligga i er stad?

Tegn gerne! / Teckna gärna!



# Når I er kommet hjem / När ni kommit hem

Arbejd videre med jeres tegninger og historier. Læs historierne op for hinanden og lav/gör tegninger af de huse, I fortæller om.

Skitserne og tegningerne med ideer og forslag/förslag til nye ting, kan bruges/ användas til at lave en model efter. Lav modellen af perleplader/pärplattor, pap, skotøjsæsker/skokartonger, træ eller noget helt andet.

Tag billeder af modellen og afhold/arrangera arkitektkonkurrence/arkitekttävling – hvilket hold/lag har vundet, synes I?

Send billederne til jeres venskabsklasse/vänskapsklass. Hvem synes/tycker de, der har vundet/vunnit?

Se også på de steder, du er hver dag. Kan man bruge de samme opgaver der? Hvad oplever/upplever du på vej hjem fra skole? Og mangler/saknas der noget, der hvor du bor?



Produktion: Använd staden/Brug byen – ett projekt om arkitektur och stadsutveckling för skolor.



Projektet är ett samarbete mellan Dansk Arkitektur Center, Miljöverkstaden/Helsingborgs stad och Skoletjenesten Öresund och delfinansieras av EU/Interreg IVA.